

POMÁHAL PSÁT NAŠI HISTORII

Nechce se tomu věřit. Člen zahraničního protifašistického odboje plukovník v. v. Pavel Vranský oslaví 29. dubna své 95. narozeniny. Jistě, i na něm jsou roky samozřejmě znát, ale i ve svém vysokém věku je stále vitální. Asi i proto, že za sebou má život, ve kterém příliš místa pro odpočinek nebylo. Svoji rezistenci proti stárnutí ale dokazuje, když o něm vypráví: Nadále si pamatuje i ty nejmenší detaily.

Co znamená rozdělený svět za odvahu a statečnost vyznamenaný hrdina poznal i po válce. Vězení sice na rozdíl od jiných unikl, ale nikoli ústrkům a ponížení. Po sovětské invazi v roce 1968 se stal nespolehlivým. Před prověřkovou komisí totiž na otázku, jak se na vše dívá, odpověděl: „Nemohl jsem rozehnat

Třeba o tom, jak v bytě jeho rodičů v Ostravě na útěku před Hitlerem přespával německý spisovatel Thomas Mann. V necelých osmnácti pak před ním utíkal i Pavel. V den útěku naposled viděl svoji matku. To ještě netušil, že z celé početné rodiny přežijí peklo holocaustu jen tři. Za dramatických okolností se mu podařil přechod do Polska. Přidal se k Čechoslovákům, kteří společně s podplukovníkem Svobodou chtěli bránit Polsko: „**Cvičili jsme ale v civilu, místo pušek měli jen klacky.**“ Po pádu Polska se dostává do sovětského zajetí. Z něho nakonec jako jeden z posledních smí odejít na Střední východ. Tam zažívá opravdový výcvik ve zbrani a pak bojuje v Sýrii proti Francouzům, kteří se přidali na stranu nacistů. Odsud je jeho jednotka převelena v říjnu 1941 do Tobruku. Pavel Vranský je dnes jedním z posledních hrdinů, kteří tamní peklo zažili: „**Viděl jsem stejnojmenný český film. Tam utíká třeba voják po silnici v zemi**

nikoho. To je nesmysl, protože všude byly miny, střílelo se, dopadaly dělostřelecké granáty. Lezli jsme po čtyřech, sto metrů na hlídce v perimetru znamenalo dlouhé hodiny...“

Po úspěšné obranné misi v Tobruku by příslušníci československého praporu měli být přeškoleni v zázemí. Pavel chce být ale společně s dalšími nasazen přímo v boji a hlásí se tedy k letectvu. Je přidělen k 311. bombardovací peruti. Do osádky liberátoru kpt. Rudolfa Protivy. V letovém deníku s jeho původním jménem Wechsberg je zaznamenáno 500 operačních hodin. Čas, kdy se rozhoduje mezi životem a smrtí, má i takovou podobu. Téměř třetina příslušníků perute padla v boji...

Na konci války toužili letět na pomoc bojující Praze. Pod hrozbou, že je sestřelí stíhačky RAF, do Prahy nesměli. Až později se dověděli, co se dohodlo na Jaltě.

tanky v khaki barvách ani v roce 1939, ani v roce 1968.“

I proto dnes velmi rozhodně vystupuje proti všem projevům černobílého vidění, vyznávání jediné pravdy a neochotě k dialogu.

Zaslouženého uznání se dvojnásobný nositel Československého válečného kříže, trojnásobný držitel medaile Za chrabrost, nositel medaile Za zásluhy 1. stupně a jiných českých i britských vyznamenání dožil až po roce 1989.

V roce 2013 byl Pavel Vranský vyznamenán prezidentem Zemanem medailí Za zásluhy 1. stupně.

Na dnes už vlastně jen symbolické povýšení do hodnosti generála se v případě tohoto válečného hrdiny však bohužel stále ještě čeká.

František Vonderka

Foto: autor a archiv